

Det var ikke givet, at det skulle gå sådan, men derfra hvor vi står i dag, kan vi se, at vi – Aarhus Kommune – er kommet nådigt igennem Corona-pandemien, selvom vi også er blevet ramt.

Og vi har alle lod og del i den kæmpe indsats, der har hjulpet os igennem.

Fra vores personale i frontlinjen til embedsmændene bagved. Fra borgerne i kommunen som helhed til hver eneste af os, der har fulgt myndighedernes anvisninger.

Holdt afstand, vasket hænder, brugt håndsprit, brugt maske, ladet os teste, begrænset vores omgangskreds, arbejdet hjemme.

Vores fællesskab og den tro og tillid vi har til hinanden om, at vi sammen kan løse de problemer og udfordringer vi står overfor, har båret os igennem.

Dét alt sammen for ultimativt at passe på de svageste i vores samfund. Det kan vi være stolte af – samtidigt med, at vi begræder de menneskelige tab, vi har lidt.

Sammen og i fællesskab er vi lykkedes med at holde pandemien i skak.

Derfor står vi nu heldigvis et helt andet sted, hvor alle restriktioner er ophævet, og vi er i det store hele vendt tilbage til en almindelig hverdag.

Vi er ikke færdige med Corona, men vi kan se fremad mod lysere tider. Og det bærer budgettet for 2022 i høj grad præg af. Et budget der bedst kan karakteriseres som et velfærds-budget -> et ældrebudget.

Til budgetforhandlingerne er der igen i år blevet fremsendt et rekordstort antal budgetforslag ... 246

Der er mange velmenende forslag. Det er positivt, at alle partier har gjort sig så mange tanker om, hvordan det aarhusianske samfund kan styrkes fremadrettet.

Men forslag fordrer også finansiering – og det er vi nødt til at forholde os til.

De sidste halvandet år har vist os, hvor vigtigt det er at stå sammen – om end hver for sig. Denne læring håber jeg, at vi kan drage med ind i budgetforhandlingerne.

Vi har forskellige ønsker og forslag til budgettet, men det til trods så håber jeg, at vi ender med et budget, som byrådet kan stå sammen om.

Ældre

I den seneste tid har mange af vores svageste ældre haft det rigtig svært. Det er ikke kun fordi, at nogle af de ældre på plejehjemmene i en lang periode har måttet klare sig uden at kunne se deres kære.

Lidt længere tilbage var vi vidne til nogle situationer, hvor behandlingen af vores ældre ikke foregik med værdighed. Det kan vi ikke være bekendt.

I denne byrådsperiode er der via budgetmodellerne alene tilført over 250 mio. kroner til området – det har høj prioritet.

I sidste års budget gav vi derudover et massivt løft til ældreområdet, men vi er ikke helt i mål endnu.

Der er fortsat plads til forbedringer. Derfor er der også i det fremlagte budget indlagt endnu et meget stor løft til området.

I de næste 4 år er det i gennemsnit 57 mio. kr. om året – det er vel at mærke oven i de mere end 500 mio. kr. som budgetmodellerne tilfører området i budgetperioden.

Eller sagt på en anden måde. På ældreområdet er budgettet i 2025 over 275 mio. kr. større, end det er i år.

Det er penge, som vi skal bruge til - ikke bare at følge med, når der kommer flere ældre - men som også skal bruges til at løfte kvaliteten i vores tilbud.

Vi fastholder et kvalitetsløft på demensplejehjemmet som vi besluttede sidste år.

Vi får rigtig mange af vores medarbejdere uddannet og samtidigt arbejder vi hårdt på at rekruttere flere hænder til området samtidig.

Vi kan og skal give vores ældre den menneskelige varme og omsorg, som de har fortjent. Vi har nu mulighed for at sikre, at de kan leve et godt og værdigt liv, og at de ansatte, som knokler hver eneste dag for at få det til at ske, kan få nogle gode vilkår for at udføre deres arbejde. De ældre skal kunne mærke plejepersonalets varme og hjælpende hænder.

Klima, natur og biodiversitet

Vi skal i den grad også være omstillingsparate i forhold til klima, vores natur og vores biodiversitet. Den seneste klima-rapport fra FN er skræmmende læsning...

Vi skal handle nu ...

Vi kan ikke kigge ud i verden og tænke, at der kommer nok nogen, der er klogere eller smartere end os og løser problemet.

Vi kan ikke kigge mod staten og tænke at løsningerne skal komme derfra. Vi er nødt til selv at handle.

Og det skal være nu, hvis vi skal efterlade vores børn og børnebørn en jord - som ikke bare er værd at leve på - men måske i det hele taget er mulig at leve på.

Der skal tages fat på de store ting, men vi skal også hjælpe alle de små tiltag i gang - tænke i større sammenhænge og understøtte den vilje og det engagement, vi oplever blandt kommunens borgere.

Jeg ved fra mine besøg hos fællesrådene, bl.a. i Beder, Todbjerg, Mårslet og Hjortshøj, at bæredygtighed, grøn omstilling og vores miljø er vigtige gennemgående opmærksomheds-punkter, som man ønsker at arbejde med lokalt – men med et mere sammenhængende og bredere perspektiv, hvad enten vi taler om bæredygtige transportformer eller nye boformer.

Præcis noget af det vi ser udfolde sig med vores arbejde med bylivshusene og klima-caféer der kan understøtte arbejdet med rekreative udearealer, biodiversitet, inspirere til en grøn hverdag, men også udviklingen af et socialt, økonomisk og bæredygtigt velfærdssamfund.

Og som samtidig er rammen om en del beskæftigelsesindsatser for borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Initiativer vi understøtter, men som kun lever og får udbredelse gennem borgernes egne idéer og engagement.

Vi skal – så at sige – gøre vores hjemmearbejde som kommune, men vi skal også lade borgerne komme til – og understøtte de grønne lokale initiativer.

Som fx foreningen "Byen blomstrer". Et samarbejde med biologistuderende fra AU og studerende fra jordbrugets Uddannelsescenter om udvikling af biodiversitet i byen.

Som startede i Domen og siden har bredt sig til øvrige bydele – og som på ca. tre måneder voksede fra de tre idémagere til over hundrede personer, der nu i forskellige dele af byen gør en lokal indsats for at skabe små grønne pletter og mere biodiversitet. Viljen er derude til at bidrage, men vi kan øge både handlekraften, deltagelsen og forankringen i den grønne omstilling.

Socialområdet

De ældre er dog ikke den eneste sårbare gruppe, vi skal give en ekstra kærlig og støttende hånd. Også de socialt udsatte har brug for en håndsrækning. Flere og flere borgere har brug for hjælp og det presser økonomien på området.

En økonomi vi, som alle landets kommuner, oplever har været presset gennem en årrække og fortsat er det.

I denne byrådsperiode er der tilført over 300 mio. kroner til området, men vi ser som nævnt et stigende behov på området, som vi skal imødekomme.

Derfor lægger jeg/vi i budgetforslaget op til at forbedre forholdene for en bred og meget sammensat gruppe af udsatte borgere.

I budgetforslaget er der lagt op til at vi på området bruger 120 mio. kr. mere i løbet af de næste 4 år. Pengene skal være med til at sikre, at alle aarhusianere med behov for støtte kan få den nødvendige hjælp, så de kan opleve trivsel og udvikling i dagligdagen.

Beskæftigelse og rekruttering

Når vi ser på situationen i dag, er vi ved at være ude af det økonomiske tilbageslag som følge af Coronakrisen.

En højkonjunktur er på vej tilbage – langt hurtigere og stærkere end de fleste forventede. Det giver nye muligheder, men også nye udfordringer.

Ledigheden er for nedadgående, og her i efteråret er ledigheden i Aarhus næsten tilbage på et ledighedsniveau som før Corona.

Allerede nu kan vi på enkelte områder se, at vi har svært at finde folk til at besætte de stillinger, som vi slår op. Udfordringer med at rekruttere og fastholde uddannet personale på de store velfærdsområder vil komme til at vokse de kommende år. Allokering af hænder bliver en kæmpe udfordring.

I tidligere finanslovsaftaler og aftaler om minimumsnormeringer er der heldigvis afsat forholdsvis store beløb til rekruttering, uddannelse og opkvalificering af pleje- og pædagogisk personale. Det er penge til et kommende fokusområde på de store velfærdsområder. Det er meget vigtigt, at vi bruger pengene klogt på det her område.

Ikke alle ledige har kvalifikationerne og de umiddelbare forudsætninger for at honorere arbejdsmarkedets efterspørgsel. Som følge heraf er udfordringen med langtidsledighed steget ligesom antallet af borgere på sygedagpenge er rekordhøjt.

Der er derfor behov for en ekstraordinær beskæftigelsesindsats med bl.a. investering i de ledige, der har udfordringer med langtidsledighed, og i de sygemeldte ledige, der som følge af corona-krisen ikke har fået den nødvendige indsats for at blive hjulpet tilbage på arbejdsmarkedet igen.

Endeligt er der brug for en fortsat opkvalificering af borgere, herunder unge og borgere med en ikke-vestlig baggrund, som har begrænsninger i deres arbejdsevne.

Derfor har Social- og beskæftigelsesrådmænd, Kristian Würtz og i dag lanceret Aarhus-model for nyttejobs, der reelt gør nytte.

Vi skal skabe 500 nye nyttejobs på både offentlige og private arbejdspladser.

De kommunale nyttejobs skal være med til at hæve serviceniveauet på velfærdsområderne, imens nyttejobs på det private arbejdsmarked målrettes vækstbrancher som transport, køkken,

lager og logistik, grønne områder, rengøring andre servicefag. De private nyttejobs vil blive oprettet som såkaldte IGU-forløb.

Med vores udspil vil vi sikre, at regeringens nye nytteindsat-ser får den bedst mulige effekt på beskæftigelsen i Aarhus.

Derfor vælger vi at skabe en række nyttejobs med mening – på arbejdspladser, hvor de ekstra hænder kan mærkes – det er for eksempel ufaglærte plejeyobs, køkkenmedhjælp, rengøring, pleje og renholdelse af grønne områder mv.

Det er et godt princip, at man skal yde en indsats for sin kontanthjælp. Målgruppen for vores indsats er f.eks. indvandrerkvinder og andre, der har gode forudsætninger for at komme i varig beskæftigelse.

Samlet er sigtet, at alle ledige får del i opsvinget, og det er vigtigt - både af hensyn til virksomhedernes rekrutteringsmuligheder, de ledige borgeres fremtidsmuligheder samt den kommunale og offentlige økonomi.

Letbanen

De fleste har nok bidt mærke i, at der i budgetforslaget lægges op til, at vi finder en anden løsning end en letbane for den kollektive trafik ud på Aarhus Ø. Vi må simpelthen bare tørt og nøgternt konstatere, at Nørreportkrydset ikke kan rumme endnu en letbanestrækning, hvis det samtidig skal være muligt at afvikle al den anden trafik, som jo også skal til og fra den nye bydel. Det er lidt som at løse cirkelens kvadratur. Det lader sig ikke gøre.

Men vi er heldigvis i den gunstige situation, at hvis Byrådet er med på det, så ligger der 150 mio. kr. som vi kan frigøre til at undersøge og til at lave en anden løsning for den kollektive trafik. Det vil samtidig give mulighed for at booste naturen og rekreative muligheder på Aarhus Ø.

Konsulenter

Sagen er dog også den, at når man gavmildt giver med den ene hånd, må man ofte tage lidt med den anden. Budgetforslaget lægger derfor op til besparelser på eksterne konsulenter.

Vi kan ikke undvære konsulenter, men vi kan godt omstille os, gøre det bedre og være mere effektive.

Det skylder vi alle borgerne i kommunen. Når vi er effektive - som der er lagt op til - så frigør vi penge til alle de løft og forbedringer, som vi laver på en række andre områder.

Afrunding

Jeg ser frem til nogle gode, spændende og saglige forhandlinger om budgettet.

Det er mit håb, at vi igen i år går konstruktivt til værks, og at vi forhåbentlig kan vi lave et forlig med bred politisk opbakning – det fortjener borgerne i Aarhus.

Med disse ord overgiver jeg dette års budgetforslag til 1. behandling i byrådssalen.